

ERHVERVSJURA

Retssager mod banker fortsætter

NYHEDER: Juraen ændrer sig gerne i mindre bidder. Her er en oversigt over "nyhederne" i 2015, samt hvad der kan være i vente i 2016.

LARS BO LANGSTED
Professor,
Juridisk Institut,
Aalborg Universitet

finans@finans.dk

Mellem jul og nytår er det altid godt at "gøre status", gøre regnebrættet op og spørge, hvor langt man er nået, og gætte på, hvad der mon ligger i godteposen for det kommende år. Jeg vil nu foretage netop denne øvelse – men skal dog her indskrænke mig til at se på et lille udsnit af juraen.

Et af de mere "flydende" retsområder finder vi i erstatningsretten og ikke mindst i "reglerne" om ledelses- og rådgiveransvar. Der er nemlig ingen regler. Der er retspraksis, og der er juridiske lærebøger og artikler, der behandler den afsagte retspraksis og forsøger at finde linjer i dommene, så man kan sige noget mere generelt om bl.a. risikoen for at ifalde ansvar i forskellige situationer. Som så mange andre grene af juraen "dækkes" den også af medierne. Pressen interesserer sig af indlysende årsager for jura, fordi juraen, når den anvendes, kan have voldsom betydning for de implicerede parter. Således også inden for erstatningsretten.

Pressens dækning af juraen, herunder erstatnings-sagerne, foregår naturligvis på pressens præmisser. Da der (alt for) sjældent er vold og sex i erstatnings-sagerne, må den journalistiske dækning af dette område finde andre kanter, vinkler og andet guf for husarnerne. Det lander så ofte i dækning af sager, hvor der "sker noget": helst naturligvis at en kendis er involveret, men ellers f.eks. at retspraksis ændres afgørende: Nu er der erstatningsansvar for manglende kontrol eller manglende efterlevelse af reglerne for god selskabsledelse, nu skærpes bedømmelsen af pengeinstituttets ledelse, nu skal de stå til ansvar – de der var skyld i finanskrisen, og så videre.

Men sandheden er, at erstatningsretten kun udvikler sig meget langsomt og som regel kun i ganske få og små ryk. Så små, at man næsten ikke lægger mærke til dem. Denne rettens eftertænksomhed og tøven, som bl.a. udspringer af, at et personligt erstatningsansvar begrundet i den måde, man passer sit arbejde på, skal høre til undtagelserne, og meget ofte fører til personlig ruin for den pågældende og dennes familie, mistolkes ofte af pressen som utidlig konservatisme og bag-

stræberiskhed. Især når den samme presse allerede havde "fastslået" erstatningsansvarets sandsynlighed.

Og hvordan er det så gået i 2015? I begyndelsen af året fandt Genan-sagen sin afslutning. Som så ofte uden for retssalen gennem et forlig, hvor offentligheden som regel ikke får meget at vide. Af det, der slap ud, synes meget at tyde på, at ingen fra ledelsen (måske bortset fra stifteren, Bent A. Nielsen) har måttet skulle til lommerne, men at revisionsfirmaet, der havde forsynet regnskabet med "blanke påtegninger", til gengæld måtte betale en rekordstor erstatning.

Ellers har det erstatningsretlige år vel primært været året, hvor de første bank-sager begyndte at blive afgjort eller dog blive behandlet i retten.

Østre Landsret traf afgørelse i oktober i Capinordic-sagen, og Roskilde Bank-sagen begyndte så småt i november. Jeg har tidligere omtalt de to sager i disse spalter, og hvis Capinordic bliver toneangivende for de kommende sager, vil der ikke dukke erstatningsretlige nybrud op.

Inden for rådgiveransvaret diskuteres det ofte, om vi er kommet dertil, hvor rådgivere selv skal føre bevis for, at de har handlet og rådgivet korrekt og ikke som normalt sagsøgeren, der skal bevise, at sagsøgte har begået en fejl. I en afgørelse fra

Højesteret i august 2015 deler de fem dommere sig i et flertal på tre og et mindretal på to. Flertallet mente, at det var centralt, at advokaten i sagen skal forklare sin klient, at der er en risiko ved at indgå en aftale, inden finansieringen er på plads, hvilket man vel kun dårligt kan være uenig i – men så fandt de tre dommere at:

»Det ... ikke er godtgjort, at en sådan rådgivning har fundet sted«.

Dette på trods af, at klienten var helt fortrolig med at handle ejendomme, og at klienten forklarede i retten, at advokaten havde advaret om den nævnte risiko.

Oplysningerne i den konkrete sag i øvrigt er ret specielle. Bl.a. havde advokaten været involveret i at skaffe noget af finansieringen, men det rækker ikke ved, at det reelt var umuligt for advokaten at løfte bevisbyrden (som her altså var pålagt ham), medmindre han enten havde haft en lydoptagelse eller kunne fremlægge f.eks. mails eller breve, hvori han havde advaret.

Hvad vil der så ske i 2016?

Ja, banksagerne vil køre videre, og der vil givetvis også komme nogle almindelige sager om ledelses- og rådgiveransvar. Derudover vil vi formentlig se en række sager mod banker for hævdet dårlig eller misvisende rådgivning vedrørende afdragsfrie lån. Temaet vil formentlig være, at det enten var uansvarligt af banken at

yde de pågældende lån, når man så på kundens (håbløse) økonomi, eller at banken oprindeligt havde stillet et nyt afdragsfrit lån i udsigt, når det gamle udløb, og det vil banken så ikke stå ved længere. I begge typer af sager vil der kunne være problemer med tabsopgørelsen, og i den første type sager vil det næppe være kunden, der vil kunne rejse en sag, men snarere bankens ejere.

Mere interessant vil det blive at følge de mulige erstatningsretlige konsekvenser af ledelsesmedlemmers manglende interesse for og dermed også deres totale fravær i relation til it-sikkerheden i de firmaer, de står i spidsen for.

I midten af indeværende måned blev den nye EU-dataforordning vedtaget, og den pålægger virksomhederne en række pligter i relation til at beskytte kunders persondata. Overholdes reglerne ikke, vil der kunne reageres med store strafferetlige bøder over for virksomhederne.

De ledelsesmedlemmer og for den sags skyld rådgivere, der undlader at indtænke datasikkerhed, beskyttelse mod hacking og ransomware, adskillelse af interne og eksterne net osv., risikerer at blive mødt med erstatningskrav fra ejerne eller fra personer, hvis it-sikkerhed er blevet kompromitteret, fordi virksomheden ikke havde den fornødne beskyttelse osv.

Inden for rådgiveransvaret diskuteres det ofte, om vi er kommet dertil, hvor rådgivere selv skal føre bevis for, at de har handlet og rådgivet korrekt.

Lars Bo Langsted

Lige så lidt som det er bestyrelsesmedlemmernes opgave at sikre, at smykkerne i et smykkefirma rent faktisk lægges i boksene om natten, eller at den særligt forurenende virksomhed rent faktisk ikke udleder forgiftet spildevand, er det bestyrelsesmedlemmernes opgave selv at tjekke it-sikkerheden.

Hvad de skal, er imidlertid at påse, at der er nogen i virksomheden, der håndterer de relevante risici, herunder håndterer relevante lovkraft og håndterer den nødvendige it-sikkerhed.

Er der udarbejdet relevante planer ved it-nedbrud, er der fornøden sikkerhed mod afpresning – og procedurer i tilfælde af, at sikkerheden ikke kan opretholdes?

Der er i dag stor enighed blandt politi og andre eksperter på området om, at it-sikkerhed ikke så meget er et spørgsmål om at holde det "grimme" ude som at sørge for hurtig opdagelse, når det er kommet ind, og for nødvendige procedurer derefter. Er der tegnet de nødvendige forsikringer?

Kort sagt: De almindelige risikovurderinger skal i dag også omfatte virksomhedens it-sikkerhed og databeskyttelse – eller som det hedder i selskabslovens § 115: »bestyrelsen skal påse, at ... der er etableret de fornødne procedurer for risikostyring og interne kontroller«.

Det bliver et spændende nytår!

